

EUSKAL SENIK EZ DAIGUN GALDU

Gero ta sarriago asi gara euskal zelaian, ez euskera aldetik, ez bear dan zentzutik ez eta inguruak eskatzen dauan giroari begira aidetasun txikienik dauken esaerak zabaltzen.

Ikusiaz begiak lanbrotu eta entzunaz belarrietan mĭn emoten dabenak.

Asko izan dira, oraintsu ertzain baten il-txartelean agertzen zan esaera batek zer adierazi nai ete ebanka ibili diranak.

Adiskide batek esaten eustan naiago leukela orrelako astakeriak sarriago agertzea, jendea obeto konturatuko litzakelako euskera jatorretik gaur sartu nai dan euskerara zelako bitarte itsu, zital eta indarkeri menpekoa dagon.

Txarraena da euskal arduradun eta begirale izan bear litzakezan erakunde batzuk orrelako nabarmenkeri batek minduta itxi dauzala jakĭnaren be, or izten dabela gauza, bertan bera obeto eta lenago aztuko dala-ta.

Zeatz-meatz, besteen artean gauza au da: KISKALGARRI KAPELA, illetetan oiturazko dan erderazko "capilla ardiente"ren kidekotzat edo euskerakotzat agertu zala.

Ez dakit iñor etorri ete leiteken idazle zarrak esaera ori erabili ebela esaten.

Ez da zarra Kintana eta arek "kapera izeki" agertzen dau bere Euskal Hiztegĭ modernoan "capilla ardiente"ren esanordetzat.

Azken baten, bata eta bestea esaera orreri erregarri usaiña emon nairik.

Onelakoetan asko izaten dira itaunka etorten diranak: zu zeuk zelan esango zenduke ba?

Ñi konturatzen naz euskaldunok ez dogula adierazpen onen zeaztasunik, baiña bai argia berba asko erabilten dala illetetan.

Argĭ-egile deitzen jakoe illeta-buru joaten dĭran emakumeei.

Argitarako, argĭtako, eskĭntzen dan ofrenda.

Gure oituretan lotugarri eta neketsu gertatzen ziran eleizkizun askotako illobietako ("sepulturetako") argizai-ol eta kandelak biztu bearreko egunak.

Argĭ-egunak deitzen eutsezan sepulturetara joan bearrezko egun orrei. Illen oroimenak bigunduaren, askotan ia eroan eziñiko loturak.

Eta ze alde dago il-barri dan baten gorpua argi artean erakustetik, gero lur azpian dagola ipinten diran bere omenezko argietara?

Batera edo bestera, argi omena.

Eleizak berak ez al dau gogoratzen: Betiko argiak argi begie... Betiko argi zabalean zure argiak argi ditzan... eta abar?

Eta zegaitik deitu ez il barria dagon gelari, argi-gela edo argi-etxea?

Guk ez daukagu zetan itzez-itz jarraitu bear beste izkuntzei, batez be guk oituraz emoten dakigun zentzuz ez ba datoz. Eta argian oĭñarrituta argi-gela nai ez ba da be, or dagoz baste ainbat esaera egoki litzakezanak eta iñor arrĭtuko ez leukenak:

Gorpu-etxea.

Gorpu-gela.

Gorpu-bela.

Illeta-gela.

Dolu-etxea.

Agur-gela, eta beste ainbat, kezka eta ardura barik erabili eta onartu leikezanak:

Baiña gauza bakoitzari berea emonda.

Ñik autortzen dot ez nazala izkuntzalari, idazle izanarren, baiña oraindik ez dot galdu euskal senik, eta ez daidala galdu be Jaunak deitu arte, eta ez dai-tela iñor ausartu nire gorpua kiskalgarri kapelatik ataraten, argi gelatik betiko argi biderako asmotan baiño.

A. Zubikarai

ELBIRE ZIPITRIA LEIAKETA. 1991

OLERKIAK

DEBA'n, 1991'ko Orrillaren 25'ean, Arrinda'tar Anes, Zubikarai'tar Augustin, Olazaritar Martin, Onaindia'tar Jagoba eta Gaztañaga'tar Jesus jaunak, "ELBIRE AÑDEREÑOIA VII" Olerki sariketara aurkeztutako lanen epaillizendatuak izan ziranak eta Kortajarena'tar Andoni idazkari bezala, Deba'ko Parrokiko areto batean bildurik, alde aurrez eman zitzaizkien aipatutako leiaketara aurkeztu ziran olerki-lanak aztertu ondoren, sariak era ontan banatzea erabakj dute.

1'go Saria, 40.000 peztakin saritua, **Zazpi izarrak** izenez aurkeztua, Ugarte'tar Martin idatzia.

2'gn Saria, 30.000 peztakin saritua, **Bion aterpean** izenez aurkeztua, Beloki'tar Agustin idatzia.

3'gn Saria, 25.000 peztakin saritua, **Udaberria amesten** izenez aurkeztua, Urzelai'tar Gorka idatzia.

4'gn Saria, 20.000 peztakin saritua, **Nire amari** izenez aurkeztua, Esnaola'tar Anastasi idatzia.

Eta gertatutakoen aitormen-agiri bezala aztertzaileek agiri au izenpetzen dute epaiketa bukatu ondoren.